GERT PETERSENS MUNDTLIGE BERETNING TIL SF's
LANDSMØDE 1978.

Gert Petersens mundtlige beretning til SFs landsmøde 78

Vi holder vort landsmøde 1978 med en beskeden følelse af triumf. Ikke siden partiets stiftelse for nitten år siden har vi oplevet en krise som den vi har været igennem i de sidste to år. Ikke en krise omkring vor politiske linie, som klart og præcist blev trukket op af landsmøderne 1976 og 1977. Men en krise før selve vor eksistens, fremkaldt af en omfattende og meget forbitret kampagne, som daværende medlemmer - med navne som i årevis var tæt forbundne med SF - sat i gang med vort parti. Det var svært for offentligheden at se det politiske indhold i striden, og derfor vandt de beskyldninger, som kritikerne fremsatte, i meget vid udstrækning genklag i pressen. De rigtige beslutninger - lige langt fra højre- og venstre-udglidning, som landsmødet 1977 vedtog - blev stort set ignoreret, og hele pressen, den være sig borgerlig, socialdemokratisk eller kommunistisk, proklamerede, at vort part var forvandlet til en romantisk sekt på vej ind i dansk politik.

en.

Vi vidste, at nok så mange proklamationer og dementier fra vor side ikke ville overbevise nogen. Der var kun een ting at gøre: i praksis at føre beslutningerne fra landsmødet 1977 ud i lavet. Lokalt og i landsmålestok: at fremme det konkrete venstrefløjssamarbejde i basis samtidig med diskussioner med andre partier på venstrefløjen.

At gøre os gældende i de mange bevægelser og aktioner, der vidner om en voksende selvstændiggøre i befolkningen. At arbejde rundt omkring i kommunerne med vor politik, på samme tid med principielle udgangspunkter og indstillet på jordnære resultater. At arbejde i folketinget i overensstemmelse med 1977-landsmødets ord om, at "de socialistiske ideer aldrig vinder den fornødne tilslutning, hvis ikke socialisterne også søger at løse de aktuelle problemer gennem upartisk politik - i basis og de parlamentariske forsamlinger - i den brede befolknings interesse. Det betyder medansvar og kompromisser. Men sådanne del-løsninger må ikke spærre vejen til målet, og vi skal præge dem sådan, at de letter os denne vej". Der gik vi ind i forhandlingerne ???, fremsatte en række seriøse og praktiske forslag og nogle af ærlig vilje at præge forhandlingernes udgang. Men selvfølgelig vil vi ikke tage medansvar for hvadsomhelst. Udgangen blev sådan, at

vi måtte sige fra. Til gengæld kan vi med rolig samvittighed sige, at det ikke var vor skyld at det gik som det gjorde.
Kommunevalget i marts måtte blive prøven på, om danne vor sande holdning var trængt igennem hele det røgslør af fordrejninger, der var lagt ud om os.
Selvom billedet - hvad der ikke kan forundre - blev noget broget, kan vi med sikkerhed fastslå, at i landsmålestok var denne vor sande holdning trængt igennem og forstået af befolkningen. I store dele af landet gik vi kraftigt frem i forhold til kommunevalget 1974, og landsresultatet var et klart bevis på, at den tilbagegang, vi oplevede fra 1973 og til 1977, nu er bremset. Og bremset under vilkår, som har været ekstremt vanskelige.
Det er på den baggrund vi holder dette landsmøde med en beskeden men berettiget følelse af triumf. I to år var vort parti så at sige en belejret fæstning. Med kommunevalget er belejringen brudt sammen.
Hermed har jeg ikke sagt, at alt gik såre godt ved kommunevalget. Men det er betegnede, at der, hvor det gik os mindre godt eller dårligt, det var i samme områder, hvor splittelsen havde været særligt udtalt og præget lokalpressen. Selv et godt organisationsarbejde, som vi kender i Københavns amt, kunne ikke hindre visse tilbageslag.

Vi har også et problem med arbejdervælgere i storbyområderne. Det kan der være flere grunde til, men der er ingen tvivl om, at netop arbejderne - som dagligt har klassekampen tæt inde på livet - lægger den største vægt på enhed og sammenhold og bliver mistænksomme, når de er vidne til voldsom splittelse.

For at der ikke er tale om nogen "naturlov", kan vi udlæse af vore resultater i en række arbejderbyer som Nyborg, Nykøbing F., Næstved og adskilligt flere, hvor vi oplevede en særdeles kraftig fremgang.

Af alt dette vil jeg uddrage to praktiske konklusioner:

1) Vi skal værne om enhed og sammenhold i partiet. De uundgåelige diskussioner må føres på en sådan måde og i en så kammeratlig form, at de ikke fremmer splittelse og splidagtighed.

2) Det betyder også, at vort parti må være et hus, hvor der er højt til loftet, dvs. at der råder er atmosfære med tolerance og vilje til at tage alle meninger med på råd. Ikke nødvendigvis for at rette sig efter dem, men fordi den

korrekte linie kun udkrystalliseres på grundlag af en helt fri meningsbrydning.

Partiet gør klogt i kun at være intolerant overfor intolerancen og sådanne diskussionsformer, som er fornærmelige, ukammeratlige og dermed egnet til at fremkalde splittelse.

Det princip har den nu afgående hovedbestyrelse levet op til - den samme HB, som blev beskyldt for at være sekterisk, snæversynet og intolerante. Det har forholdt lige spændt: HB holdt hovedet koldt og var et levende dementi på at splittelsen om, at SF havde udviklet en intolerant og snæversynet holdning.

Så nogle ord om den politiske situation. Den er som bekendt præget af fortsat krise og massearbejdsløshed og forbitrede højre-angreb på en lang række demokratiske rettigheder. Den er præget af, at den serie forlig, regeringen har indgået, senest i september 1977, ikke på nogen måde har afhjulpet arbejdsløsheden, men efter alt at dømme forøget den.

Men situationen er også præget af, at det samme socialdemokrati, som ikke har vist evne eller vilje til for alvor at dæmme op for krisens følger, har styrket sin position i vælgerbefolkningen meget kraftigt.

Det hænger nok sammen med, at befolkningen ved, at der er borgerligt flertal i folketinget. Det forstår regeringen, at spille på. Den hævder, at det borgerlige flertal er forklaringen på at den omfattende beskæftigelsesplan, Socialdemokratiet fremlagde under valgkampen i februar 1977, måtte beskæres, da den blev fremlagt til forhandling i juli 77, beskæres yderligere, da d en blev forelagt folketinget i august 77, og beskæres til ukendelighed, da den blev vedtaget ved et firkantet forlig i september 77.

Selvfølgelig er det ikke nemt at manøvrere i et folketing med borgerligt flertal, men der er andre flertalsmuligheder end med Venstre og Konservative!

Vi bebrejder statsministeren, at han ikke engang ville undersøge mulighederne for at skabe andre flertalskonstellationer. Han meddeler bare på forhånd, at det ikke kan lade sig gøre. Og stort set bliver han åbenbart troet.

Det skyldes efter min opfattelse, at dele af venstre

fløjen fattisk hjælper ham, når de selv proklamerer, at de ikke vil forhandle med regeringen. Jeg er helt overbevist om, at den situation kunne ændres, hvis regeringen selv tog et initiativ, - men det vil den ikke, og så har den oven i købet en god undskyldning overfor arbejdervælgerne, når den kan henvise til venstrefløjens egen

proklamerede uvilje til at forhandle.
Denne situation er nu blevet så meget mere akut, som der nu har vist en åbenbar uenighed indenfor Socialdemokratiet om forholdet til højre- og venstrefløjene i folketinget. Hvem skal venstrefløjen nu komme i møde? De socialdemokrater, der ønsker at inddrage venstrefløjen i forhandlingerne, eller da socialdemokrater, som kun se til højre?
For det er det indlysende, at man vil støtte de første. Ellers kører det hele bare videre derudad, og S-ledelsen vil fortsat have så gode undskyldninger, at den kan styrke partiets position i befolkningen uden at kunne opvise et eneste reelt resultat!

Denne betragtning har ligget og ligger stadig til grund for vor linie. Den prægede vor indsats i juli-september sidste år, en indsats der også helt åbenbart førte til en styrkelse af vor position i befolkningen, en styrkelse der desværre blev sat over styr, da det "nye oprør" brød ud i november-december.
Vi er altså, som det blev sagt af landsmødet 197? indstillet på at søge at løse de praktiske problemer i den brede befolknings interesse gennem kompromis og medansvar.

Men selvfølgelig ikke kompromis om hvadsomhelst, medansvar om hvadsomhelst. Alle ved, at vi kategorisk tilbageviser en indkomstpolitisk "løsning", også selvom den garneres med et eller andet ØD-miskmask.

Det sidste siger jeg ikke af uvilje mod en ægte ØD-reform, der er koblet sammen med en demokratisering af virksomhedsledelsen og som indebærer skabelse af en demokratisk styret lønmodtagerfond, der kan spille en reel rolle som lønmodtagernes modmagt overfor storkapitalen. Men en for tidlig reform og en for dårlig reform - sådan som den må blive, når de udtænkes sammen med de borgerlige - er langt værre end ingen reform.

Derfor ser vi med dyb skepsis på det udvalg, der er nedsat af LO og DA for at forhandle ØD. Det bedste, der
kan ske, er at disse forhandlinger bryder sammen.

Det gælder så meget mere som de er koblet sammen med nogle indkomstpolitiske fantasterier. Vi vender os både af principielle og praktiske grunde mod indkomstpolitik. De principielle grunde turde være velkendte; de praktiske grunde er i al enkelhed, at nu har der været praktiseret indkomstpolitik lige siden 1975 - og det har ikke hjulpet en døjt på arbejdsløsheden og for den sags skyld heller

ikke på betalingsbalancen!

Alligevel holder regeringen stædigt fast ved princippet. Men det er værd at mærke sig, at den er på vej ind i nogle store modsigelser. Den siger, at nu skal der laves indkomstpolitik på en ny måde. Nu endelig skal alle indkomster inddrages, der skal ske indgreb mod kapitalgevinsterne, reelle indgreb mod arbejdsløsheden, profitternes anvendelse skal kontrolleres gennem en ØD-ordning osv.

Men alt dette siger de potentielle borgerlige forligspartnere konsekvent og kategorisk nej til. De kender kun
den form for indkomstpolitik: indgreb mod lønningerne og værn om profitterne.

Regeringen står altså overfor et valg. Den kan lave indkomstpolitik sammen med partier som V og K, men må i så fald droppe de positive ting. Eller den kan få de positive gennemført - bortset fra en egentlig ØD~ordning, som tiden og flertallet ikke er modent til - sammen med andre partier, men må i så fald droppe indkomstpolitikken.

Den kan selvfølgelig også satse på skiftende flertal, men det har den jo hidtil sagt nej til.

Det er derfor ikke utænkeligt, at den vil søge at slippe ud af dilemmaet gennem et nyvalg. Det har vi intet imod. Vi vil hellere end gerne have belyst den hidtidige politiks - og ikke mindst indkomstpolitikkens - totale mangel på resultater under den skarpe debat, der hører valgkampen til. Vi er forvissede om, at et nyvalg vil være den positive vending for vort parti og betyde en styrkelse af SF, fordi vi er i stand til at fremlægge et realistisk forhandlingss-alternativ til indkomstpolitikken, et alternativ der uundgåeligt vil øve indflydelse på Socialdemokratiet, når SF får den fornødne styrke bag sig.

Også af andre grunde ville det være rimeligt med et folketingsvalg i den kommende vinter. Nok har adskillelige ting kunnet gøres bedre i det siddende folketing, end regeringen har præsteret. Men selv jeg har svært ved at forestille mig det nuværende folketing stå fadder til en ægte skattereform og en langsigtet boligløsning i den brede befolknings interesse.

Selvfølgelig skal vi være opmærksomme på, at når valget kommer, vil regeringen fremlægge et program til venstre for den praksis, vi har lært at kende gennem tre år fra Anker Jørgensens side. Derfor tillader jeg mig at minde om, at der i hele perioden har været uendeligt langt fra de løfter og forslag, Socialdemokratiet er kommet med under valgkampene, til det den gennemfører eller blot søger at gennemføre.

Kan befolkningen stole på de vakre socialdemokratiske løfter, når de

sammenlignes med, hvad der kommer ud af praksis? Erfaringen tyder ikke ligefrem på det. Og den erfaring bliver først gjort til skamme, når SF går ud af valget med væsentligt styrkede positioner. Så vil der være nogen, som vil - og kan - hjælpe på Socialdemokratiets hukommelse!
Men inden folketinget sendes hjem til juni, er der nogle påtrængende problemer der skal løses. SF tilstræber praktiske og håndgribelige resultater, og det vil vi også gøre i de kommende måneder.

Men forudsætningen for, at vi kan deltage, er selvsagt, at der bliver forhandlet med os, og at vi bliver i stand til at præge forhandlingsresultatet. Jeg ser, at der igår blev holdt møde mellem de fire gamle partier om pensionsreformen. Hvis socialministeren tror, at SF stemmer for en pensionsreform, "de fires bande" måtte koge sammen, gør hun regning uden vært. Den samme betragtning gælder de øvrige presserende spørgsmål. Vil man have SFs støtte, er den første forudsætning, at vi bliver taget med på råd.

Blandt de presserende spørgsmål er også regeringens 5 forslag til midlertidig boligløsning. Den er unægtelig midlertidig og det er egentlig misbrug af ordet "løsning" at bruge det i denne forbindelse.

Nuvel, vi er indstillet på at forhandle om disse forslag for at se, om de kan forbedres. Endelig stilling kan vi dog først tage, når vi kender regeringens tanker om den langsigtede løsning. Men allerede nu står det klart, at den midlertidige løsning tager fat på alt for få af de akutte problemer. Især må der gøres en helt anderledes her-og-nu indsats for de titusinder af mennesker i den almennyttige sektors højrentebyggeri, der lider under tårnhøje huslejer.

Så er der som sagt spørgsmålet om pensionsreformen. Vi vil godt bidrage til en god pensionsreform, også selvom den ikke er skrevet af efter vort program. Men kan det kaldes en god pensionsreform,, når mange af de mennesker, der kun har deres pension at leve af, ikke bliver bedre stillede? Selvfølgelig ikke. Det forhold må ændres. De, der har mindst, skal have mest. Så enkelt er det. I stedet vil man - for at føje spot til skade - give pensionstillægget til alle, uanset hvor stor indtægt de har. Det er helt urimeligt. Pengene bør reserveres til dem, der har mindst. Jeg har uendelig svært ved at forestille mig vor deltagelse i en pensionsreform, hvis ikke de to krav opfyldes. Vil socialministerens eget parti mon holde til det?
Et tredje aktuelt problem er efterlønnen - endelig! SF har hvert år gennem tre år stillet

forslag om efterløn. Hver gang blev vi afvist. Nu er regeringen selv kommet med et forslag, selvfølgelig ikke så godt som vores, men dog af
en sådan beskaffenhed at vi er interesseret i at forhandle om det, især for at få det forbedret på to punkter. For det
første bør arbejdsgiverne finansiere hele efterlønsordningen, og for det andet bør der være bedre muligheder for efterløn for folk, der har arbejdet på deltid.

Endeligt et fjerde problem, der vedrører noget, vi beskæftiger os for lidt med, landbruget. Men det vedrører for resten også EF. Fra 1. januar iår gælder EF-reglerne om fri etableringsret i erhvervsøjemed også for landbrugsjord. Så har regeringen fået travlt! Den foreslår, at den der driver landbrug i Danmark skal være uddannet efter regler, der er fastlagt af de danske myndigheder
Forslaget vil også være en bremse på bylandmænd og spekulanter. I folketinget har V, K og Frp.
Ir
søgt at sabotere forslagets behandling. Men der er rent faktisk flertal for det! Derfor må vi sige til regeringen, at den bør lave landbrugslovgivning uden om Venstre. Det haster! Og dernæst må turen komme til en anden kategori af jord, der er truet af EF-medlemsskabet, skovene.
Også skovene må sikres mod udenlandske opkøb.
De problemer, jeg har omtalt her tilsidst, bør kunne løses, uden at vi skal diskutere indkomstpolitik og store pakke- løsninger med regeringen. Har pensionisterne ikke krav på bedre forhold her og nu? Kan man: bare lade huslejerne stige til skygerne i højrentebyggeriet? Bør ældre lønmodtagere ikke have mulighed for at trække sig tilbage i tryghed tidligere end idag? Bør vi ikke her og nu sikre dansk landbrugsjord mod udenlandske EF-opkøb?

JO, selvfølgelig. Det ville være umenneskeligt at blande den hurtige løsning af disse problemer ind i diskussionen om indkomstpolitik osv. Vi gør det ikke. Jeg håber heller ikke, Socialdemokratiet gør det.
Men tilbage står unægteligt spørgsmålet om den "store" økonomiske politik. Den, der hidtil har været ført sådan, at vi nu har 230.000 arbejdsløse, og sådan at lønmodtagerne har
fået stjålet dyrtidsportioner til et samlet beløb på over 10 milliarder kr!

Vil man virkelig vove at fortsætte denne politik? En politik, der ikke bliver mindre

tragikomisk, når man tænker på at at landet sideløbende smider ca. 7 milliarder kr. ud til F16 fly og tanks og andet krigslegetøj. Det har man godt
råd til! Men bevares - krigens kræmmere finansieres vel af alle de nedskæringer af uddannelsesstøtte og andre ydelser som er gået i kølvandet på de sidste års krisepolitik. Jo, krisepolitikken har sandelig haft virkninger på mange områder - også på krisen. Den er blevet værre!
Og det hele er ikke blevet spor bedre som følge af Danmarks medlemskab af EF - tværtimod. Alle de gyldne løfter blev til massearbejdsløshed, hidtil uset gældsætning i udlandet, tårnhøjt renteniveau og inflation. Bindingerne til de stor indenfor EF gør det sværere for Danmark at modvirker krisens følger. Hvordan kan det ellers gå til, at en række lande udenfor EF klarer sig betydeligt bedre igennem, end Danmark gør? Vort land burde være i deres situation - og ikke i situationen som et EF-land.

Til en slutning dette: SF påstår på inden måde, at problemerne er små, eller at de kan løses med et snuptag, eller at vi kan forgylde alle danskere her og nu. Vi bilder ingen ind, at Danmark kan klare sig igennem, uden at folk må tage byrder på sig.
Men byrderne behøver ikke være fordelt så skævt som idag. Resultaterne behøver ikke være så magre som idag. En anden og mere retfærdig byrdefordeling er mulig - oven i købet gennem en politik, der sikrer en bedre udnyttelse af energiressourcerne - men så man også her og nu sige klart nej til atomkraft (som blot vil gøre os endnu mere afhængige af stormagtspolitikken) og klart ja til naturgas, vedvarende energikilder og økonomisk omgang med ressourcerne.
Den vigtigste forudsætning for en positiv vending er dog, at Socialdemokratiet frigør sig fra sine indkomstpolitiske dagdrømmerier. For en skattereform og en boligreform, der sikrer en bedre byrdefordeling, et opgør med de arbejdsfrie indkomster, som også er et opgør med inflationen, en virksomhedsdemokratisk reform og en samfundsmæssig styring af kapitalen - det er sådanne veje, der fører fremad.
Vor kamp er en kamp for, at hele arbejderbevægelsen slår ind på sådanne veje.